Obsah

Úvod **8**

1. Epidemiologie ADHD **12**
Adam Kulhánek
1.1 Prevalence ADHD u dětí a dospívajících 13
1.2 Prevalence ADHD v dospělé populaci 15
1.3 Prevalence ADHD u uživatelů návykových látek 16

2. ADHD a jeho souvislosti v kontextu užívání návykových látek **18**
Michal Miovský, Lenka Šťastná, Lenka Čablová, Eva Rubášová, Nikola Chládková, Kamil Kalina
2.1 Komorbidní výskyt ADHD a závislostí na návykových látkách 19
2.2 ADHD v kontextu terapeutických komunit pro drogově závislé 22
2.3 Copingové strategie a ADHD 26
2.4 Genderová specifika u klientů s ADHD – výsledky sekundární analýzy původní pilotní studie v ČR 29
Komplikace v léčbě z hlediska genderové odlišnosti 30
Vliv ADHD na zahájení a průběh léčby z pohledu genderové odlišnosti 32

3. Diagnostika ADHD a její specifika u dospělých adiktologických pacientů **33**
Lenka Šťastná, Michal Miovský, Lenka Čablová, Kamil Kalina
3.1 Vymezení ADHD podle MKN-10 a DSM-V 35
3.2 Diagnostika ADHD v dospělosti 41
3.3 Screeningové nástroje pro posouzení symptomů ADHD 43
3.4 Diagnostický rozhovor 46
3.5 Neuropsychologické vyšetření 47
3.6 Pozorování chování v průběhu celého vyšetření 49
3.7 Posouzení dalších deficitů a narušení 50
3.8 Doporučení pro praxi 50

4. Léčba ADHD **53**
4.1 Farmakoterapie poruchy pozornosti a hyperaktivity v dospělosti 53
Pavel Mohr
Farmaka v léčbě poruchy pozornosti 53
Principy farmakoterapie ADHD v dospělosti 58

Farmakoterapie ADHD a závislosti 59
4.2 Psychoterapeutická léčba ADHD v kontextu adiktologických programů 62
Kamil Kalina
Uplatnění psychoterapie v léčbě ADHD 62
Psychoterapeutické přístupy v léčbě ADHD 64
ADHD, závislostní porucha a psychoterapie 67
Závěr: hledání optimální integrace 74

5. Komorbidity v kontextu ADHD 76
5.1 ADHD a kouření tabáku 76
Adam Kulhánek
Kouření tabáku u pacientů s ADHD 76
Rozvoj ADHD v důsledku expozice tabákovému kouři 77
5.2 ADHD a gambling 78
Lenka Richterová, Lenka Šťastná
5.3 ADHD a další psychiatrické komorbidity 80
Lenka Richterová, Lenka Šťastná, Michal Miovský, Lenka Čablová
ADHD a poruchy nálady, úzkostné poruchy a deprese 81
ADHD a poruchy osobnosti 82

6. Vybrané klinické souvislosti s ADHD u dospělých 84
6.1 Nutrice a ADHD u dospělých 84
Martina Košťáková
Jak jídlo působí na náš mozek 85
Závislost na jídle 86
Závislost na jídle a ADHD 89
Stravování a ADHD 90
6.2 Zvládání zátěže u závislých pacientů s komorbidním ADHD 91
Nikola Chládková

7. Kazuistické studie 95
7.1 Pacient komorbidně užívající více návykových látek 95
Ivana Křížová
Anamnéza 95
Psychologické vyšetření 96
Užívání drog a příznaky syndromu ADHD 100
Terapeutický plán 101
Diskuse 103
Závěr 105

7.2 Kazuistická ilustrace osoby uživatele se symptomatologií ADHD a komorbidními potížemi z nízkoprahového centra 105
Eva Rubášová
Kontext současné situace 107
První kontakt v rámci adiktologické poradny 108
Anamnéza 110
Diagnostická rozvaha 111
Diagnostika ADHD a aktuálních přídatných problémů 112
Popis hlavních potíží podle DIVA 113
Závěr 115

8. Výzkum ADHD v tuzemských terapeutických komunitách a širší rámec výzkumu léčby závislostí v nich 118
8.1 Vliv ADHD na proces a výstupy léčby – přehled výsledků pilotní studie v tuzemských terapeutických komunitách 119
Eva Rubášová
Dotazníková část zaměřená na terapeuty komunit 120
Výskyt komplikací v léčbě 121
Vliv ADHD na zahájení a průběh léčby v terapeutické komunitě 125
8.2 Výzkum terapeutických komunit pro léčbu závislostí 127
Martin Šefránek
Vznik terapeutických komunit pro léčbu závislostí a počátky výzkumu 127
Výsledky léčby a profil klientů v terapeutických komunitách 129
Modifikace terapeutických komunit a nové skupiny klientů 135
Co je terapeutická komunita, její základní prvky a jak léčba funguje 138
Závěr 141

Závěr 143
Michal Miovský
Shrnutí 145
Summary 147
Resumé 149
Резюме 151
Seznam použitých zkratek 153
O autorech 155
Literatura 161
Rejstřík věcný 197
Rejstřík jmenný 202